

SXEDIO.H28

13.8.1960: Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΙΒΑΣ-ΔΙΓΕΝΗΣ ΔΙΑΦΩΝΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΕΙ ΟΤΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΠΑΡΑΔΟΘΗΚΕ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΟΥΣ ΒΡΕΤΤΑΝΟΥΣ

Ενώ ο Μακάριος επέμενε στις διαπραγματεύσεις με τους Βρετανούς ότι η έκταση των βρετανικών βάσεων έπρεπε να είναι κάτω από **99** τετραγωνικά μίλια (ή **160** τετραγωνικά χιλιόμετρα) και με τους βρετανούς να υποστηρίζουν ότι για να ικανοποιούνται οι στρατιωτικές τους ανάγκες έπρεπε να έχουν έκταση **120** τετραγωνικών χιλιομέτρων, ο πρώην αρχηγός της ΕΟΚΑ Γεώργιος Γρίβας- Διγενής που βρισκόταν στην Αθήνα είχε πολύ διαφορετική άποψη.

Ηθελε όπως η έκταση των βάσεων μη υπερβαίνει τα **36** τετραγωνικά μίλια ή γύρω στα **50** τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Τη θέση του καθόρισε ο Γεώργιος Γρίβας από πολύ νωρίς, από τη συνάντηση στη Ρόδο που είχε με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο το **1959** και στην οποία είχε εξασφαλίσει τη δέσμευση του Μακαρίου ότι θα προωθούσε τις απόψεις του στις διαπραγματεύσεις.

Δημόσια οι θέσεις του Γρίβα καθορίστηκαν και ύστερα από συνάντηση που είχε στην Αθήνα με τον υπουργό Δικαιοσύνης Γλαύκο Κληρίδη, τον υφυπουργό Γεωργίας Ανδρέα Αζίνα και τον πολιτικό Σύμβουλο του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Σπύρο Κυπριανού που τον επισκέφθηκαν στο σπίτι του και τον ενημέρωσαν για την πορεία των συνομιλιών του Αρχιεπισκόπου για το θέμα των βάσεων στις **23** Φεβρουαρίου **1960**.

Ο Γλαύκος Κληρίδης δεν έκαμε δηλώσεις αλλά ο Γρίβας θεώρησε καλό να καθορίσει τη θέση του. Ετσι σύμφωνα με το Ροϊτερ είπε στους δημοσιογράφους ότι επέμενε στις αρχικές του απόψεις για την έκταση των βάσεων και πρόσθεσε ότι "οι απόψεις του ανταποκρίνονται προς την δικαιοσύνη και είναι σύμφωνοι προς το γράμμα και το πνεύμα των συμφωνιών για την Κύπρο και δεν πρόκειται να αποστεί από αυτές

ούτε κατά μια ίντσα".

Απαντώντας σε σχετική ερώτηση των δημοσιογράφων ο Στρατηγός Γρίβας είπεν ότι θα αντιτασσόταν σε οποιαδήποτε συμφωνία, η οποία θα ήταν αντίθετη προς τις απόψεις του.

Κατά το Ρόϊτερ ο Γρίβας υποστήριζε ότι στα **36** τετραγωνικά μίλια για τις βάσεις δεν έπρεπε να περιληφθούν Κύπριοι.

Σε μια άλλη περίπτωση στις **19** Απριλίου του **1960** μιλώντας σε κυπρίους φοιτητές και καθηγητές της Παιδαγωγικής Ακαδημίας επανέλαβε και πάλι σαν ένας από τους φοιτητές του ζήτησε τη γνώμη του για τις βάσεις:

"Εγώ το δήλωσα, **36** μίλια, ούτε ίντζα περισσότερο. Και αν ο Μακάριος δεχθεί και αν όλοι σας δεχθείτε, εγώ επιμένω στα **36** και έχω κάθε δικαίωμα να μιλώ γιατί αγωνίστηκα και εκοπίασα και θυσιάστηκα και εγώ επί τέλους. Και θα διακηρύξω τη γνώμη μου, γιατί έχω καθαρό το μέτωπο μου και δεν θέλω, όταν μιλήσει η ιστορία για τον αγώνα να συγκαταλέξει το όνομά μου με το όνομα εκείνων που συνδέονται με τέτοιες συμφωνίες".

Ο στρατηγός Γρίβας παρακολουθούσε τις εξελίξεις χωρίς να μπορεί να επεμβαίνει και σαν ολοκληρώθηκαν οι συνομιλίες του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου με τους Βρετανούς ύστερα από σκληρά παζάρια που κράτησαν για πολλούς μήνες και έληξαν στις αρχές Ιουλίου **1960**, έλυσε τη σιωπή του με ενυπόγραφα άρθρα του στην Αθηναϊκή εφημερίδα " Το Βήμα" στις **13** Αυγούστου **1960**.

Στο πρώτο από τα δύο του άρθρα του ο Γεώργιος Γρίβας κατάγγελλε ουσιαστικά τον Μακάριο ότι παρέδωσε την Κύπρο και πάλι στους Βρετανούς τονίζοντας ότι όλη η Κύπρος έγινε βρετανική βάση.

Ανέφερε ο Γεώργιος Γρίβας στο άρθρο του:

"Δι' εκείνον που παρηκολούθησεν εκ του σύνεγγυς την εξέλιξιν των κυπριακών πραγμάτων, δεν είναι παράδοξον διατί αι τελευταίαι διαπραγματεύσεις κατέληξαν εις συμφωνίας επαχθεστέρας διά τους Ελληνας της Κύπρου και από

αυτάς ακόμη τας συμφωνίας της Ζυρίχης και του Λονδίνου.

Ἡδη ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1959 εἶχα ομιλήσει διὰ τοῦ Τύπου περὶ νέων πέραν τῶν ἀρχικῶν συμφωνιῶν, υποχωρήσεων τῆς ἐλληνικῆς πλευρᾶς. Διὰ τὴν δῆλωσιν τοῦ ἐκείνην, ἐδέχθην τότε τὰς ἐπιθέσεις τοῦ Κυβερνητικοῦ τύπου εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἠρώτα ποῦ ἐγένοντο υποχωρήσεις.

Δυστυχῶς ὅμως τόσον ἀπὸ συνομιλίας μου εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ μυστικὰ ἐγγράφα, τὰ ὁποῖα εἶχον περιέλθει εἰς χεῖρας μου, καὶ περὶ τῶν ὁποίων ὠμίησα ἐν Ῥόδῳ εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον χωρὶς οὔτος νὰ τὰ διαψεύσῃ, ἐγνώριζον ὅτι εἰς τὴν Ζυρίχην οἱ κ.κ. Καραμανλῆς καὶ Ἀβέρωφ εἶχον ἀναλάβει μυστικὰς δεσμεύσεις ἐναντι τῶν Μεντερές καὶ Ζορλού.

Ἐκτός ὅμως τῶν δεσμεύσεων αὐτῶν εἰς τὴν σύναψιν τῶν νέων συμφωνιῶν συνέτειναν καὶ αἱ παράλογοι ἀξιώσεις τῶν Τούρκων τοὺς ὁποίους ἡ φοβία τῆς ἐλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου ἀποθράσυνε καθὼς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλληνικῆς πλευρᾶς ὅπως ἐφαρμοσθῶν αἱ συμφωνίαι - ἔστω καὶ με νέας θυσίας.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἐτηρήθη ἡ κρατικὴ τῆς συσκοτίσεως. Ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν συμφωνιῶν τῆς Ζυρίχης καὶ τοῦ Λονδίνου ὁ ἐλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος Διγενῆς εὐρέθησαν προ ΤΕΤΕΛΕΣΜΕΝΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟΣ, οὕτω καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν συμφωνιῶν οὔτε ὁ λαὸς, οὔτε ὁ υποφαινόμενος, ἐτηρήθησαν ἐνήμεροι. Παρὰ τὰς συνομιλίας ποῦ εἶχον εἰς Ῥόδον μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, εὐρέθη καὶ αὐτὴν τὴν φοράν ἐνώπιον τετελεσμένου γεγονότος.

Εἶναι δε ἐνδεικτικὸν τῆς κρατούσης καταστάσεως ὅτι καθ' ἡν στιγμὴν γράφονται αἱ γραμμαί αὐταί, δὲν ἔχω ὑπ' ὄψιν μου εἰς ἕξεδόθη ἐλληνικὸν κείμενον τῶν τελευταίων συμφωνιῶν καὶ δι' αὐτό, αἱ

επ' αυτών παρατηρήσεις μου γίνονται βάσει του αγγλικού κειμένου.

Το πρώτον σκέλος των σημειώσεων μου αφορά τας εν τη Νήσω βρετανικάς στρατιωτικάς βάσεις, εγκαταστάσεις και ποικίλας διευκολύνσεις επί των οποίων είναι άκρως διαφωτιστικός ο επίσημος βρετανικός χάρτης.

Εις τον χάρτην αυτόν εμφανίζονται ΚΑΤΑ ΠΡΩΤΟΝ ΛΟΓΟΝ αι βάσεις επί των οποίων οι βρετανοί διατηρούν την κυριαρχίαν των. Τα κείμενα των μονογραφηθεισών συμφωνιών δεν καθορίζουν την έκτασιν των, αλλ' αι δημοσιευθείσαι πληροφορίαί την αναβιβάζουν εις **95-99** τετραγωνικά μίλια. Τούτο αποτελεί, ως θα καταφανή εκ της συνεχείας επιβολήν των αγγλικών απόψεων.

Εις τον χάρτην ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΛΟΓΟΝ σημειούνται δι' ερυθρού χρώματος τα σημεία που θα χρησιμοποιούνται υπό των Αγγλων δι' ασκήσεις ή στρατιωτικάς εγκαταστάσεις. Προκειμένου να διασφαλισθή η επικοινωνία των με τα σημεία αυτά, οι βρετανοί θα δικαιούνται της χρήσεως οδών, λιμένων και εναερίου χώρου.

Ωσαύτως τους παρέχει το δικαίωμα να τα διαφυλάσσουν με τας ιδίας των δυνάμεις και να αγορεύουν την εις αυτά είσοδον οιοδήποτε προσώπου.

Κατά ΤΡΙΤΟΝ ΤΕΛΟΣ ΛΟΓΟΝ οι βρετανοί θα δύνανται να χρησιμοποιούν μίαν φοράν τον χρόνον επί διάστημα μέχρι σαράντα ημερών και κατόπιν συνεννοήσεως με την Κυπριακήν Κυβέρνησιν, αφ' ενός μεν τοποθεσίας δι' ασκήσεις πλέον των **500** ανδρών, αφ' ετέρου δε τρεις τοποθεσίας ήτοι Αυδήμου-Πισσουρίου, Κόσινο- Τρούλλων και Σωτήρας δι' ασκήσεις μέχρι **500** υαρδών εις εκάστην εξ' αυτών.

Αι παρεχόμενοι ούτω διευκολύνσεις εις τους Αγγλους διά τας οποίας και ο Τύπος των εθριαμβολόγησε επιτρέπει εις τούτους όχι απλώς να έχουν μίαν βάσιν εις την Κύπρον, αλλά να έχουν ολόκληρον την νήσον ως αγγλικήν βάσιν.

Οι Αγγλοι εξέρχονται κερδισμένοι όχι μόνον

από αυτήν την πλευρά των συμφωνιών, αλλά και από εκείνο το τμήμα των που αφορά το μέλλον των εν τη νήσω βάσεων των και περί του οποίου τόσος εγένετο λόγος.

Το θέμα τούτο απησχόλησεν επί μακρόν τας διαπραγματεύσεις από δε την αγγλικήν Βίβλον προκύπτει ότι του εδόθη η εξής λύσις: Οι Αγγλοι απεύθυνον έγγραφον προς τον Αρχιεπίσκοπον Μακάριον και τον Κουτσιούκ υπογραμμίζοντες την πρόθεσιν των όπως μη εγκαταλειφθούν είτε την κυριαρχίαν είτε τον έλεγχον των επί των βάσεων και τονίζοντες, ότι κατά φυσικήν συνέπειαν, ζήτημα μελλοντικής εκχωρήσεως των βάσεων δεν τίθεται δι'αυτούς.

Εις την απάντησιν των προς το ανωτέρω βρετανικό έγγραφο ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο Κουτσιούκ παρέχουν εις την Βρετανικήν Κυβέρνησιν διαβεβαίωσιν ότι η Κυπριακή Δημοκρατία ουδέποτε θα ζητήσει από την Βρετανίαν να εγκαταλείψη την κυριαρχίαν και τον έλεγχον της επί των βάσεων. Εάν όμως ποτέ η Βεττανία αποφασίση μόνη της να παραιτηθή των βάσεων της, η μέρους αυτών, τότε εξυπακούεται ότι η κυριαρχία ή ο έλεγχος των θα μεταβιβασθή εις την Δημοκρατίαν της Κύπρου.

Προς την απάντησιν αυτήν οι Βεττανοί εξεδήλωσαν-πολύ φυσικά- την απόλυτον συμφωνίαν των.

Πράγματι δεν είχαν λόγον να είναι δυσαρεστημένοι από την τροπήν που είχεν εν τέλει λάβει το θέμα του μέλλοντος των βάσεων.

Η σχετική διαπραγμάτευσις είχε καταλήξει εις μίαν ανταλλαγήν: Οι μεν βρεττανοί έλαβον την ρητήν και συγκεκριμένην υπόσχεσιν της Κυπριακής Κυβερνήσεως ότι ουδέποτε θα ζητήσει από αυτούς να εγκαταλείψουν τας βάσεις των. Εναντι, δε τούτου, έδωσαν εις τον Αρχιεπίσκοπον Μακάριον και τον Κουτσιούκ την αόριστον ως εκ της φύσεως της, υπόσχεσιν, ότι... εάν ποτέ αποφάσιζαν μόνοι και οικειωθελώς να εγκαταλείψουν τας βάσεις των, ο σχετικός χώρος θα παρήρχετο εις την Κυπριακήν Δημοκρατίαν.

Αυτή είναι η κατάστασις όπως εφανίζεται

σήμερον, αὐταὶ εἶναι αἱ ἐκτάσεις που ἔχουν ἐκχωρηθῆ, αἱ διευκολύνσεις καὶ τὰ δικαιώματα που που ἔχουν παραχωρηθῆ, αἱ υποσχέσεις καὶ ἐγγυήσεις που ἔχουν, χωρὶς λόγῳ, παρασχεθῆ.

Ἀλλ' αἱ συμφωνίαι αὐταὶ, δὲν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον κακαί. Ἀποτελοῦν καὶ νέαν ἐλληνικὴν υποχώρησιν πέραν καὶ ἐκείνων, τῶν πολλῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἐπίσημος ἐλληνικὴ πλευρὰ εἶχε κρίνει καλὸν νὰ προβῆ κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς Ζυρίχης καὶ τοῦ Λονδίνου. Ἡ ἐκτασις τῆς νέας υποχώρησεως ὡς καὶ ἡ μέθοδος τῆς συσκοτίσεως που ἐτέθη εἰς τὴν υπηρεσίαν τῆς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν κατωτέρω:

Ὅταν διὰ πρώτην φοράν, τὴν **23**ην Φεβρουαρίου **1959** μου ἐκίνοποιοῦντο τὰ κείμενα τῶν συμφωνιῶν τῆς Ζυρίχης, ἔλειπαν ἀπὸ τοῦ σχετικῶν σύνολον ἀφ' ἐνός μὲν ἡ δήλωσις τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου που ἀφεώρα τὰς ἀγγλικὰς ἐν Κύπρῳ βάσεις, καὶ ἀφ' ἐτέρου τοῦ παράρτημα τῆς ὡς ἄνω δηλώσεως που ἀφεώρα τὰ δικαιώματα που κατὰ τὴν βρετανικὴν ἀντίληψιν ἔπρεπε νὰ διασφαλισθοῦν διὰ τὰς περιοχὰς που θὰ παρέμεναν ὑπὸ Βρετανικὴν κυριαρχίαν.

Δύο ἡμέρας ὅμως ἐνωρίτερον, ὁ Μητροπολίτης Κιτίου κ. Ἀνθίμος μου ἀπηύθυνε σημεῖωμα που περιελάμβανε τὰ ἐξῆς: "Αἱ βάσεις αἱ ὁποῖαι θὰ παραμείνουν εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγλῶν εἶναι αἱ σημεριναὶ βάσεις Ἀκρωτηρίου καὶ Δεκελείας. Ἐκτασις τῶν βάσεων τούτων εἶναι ἡ σημερινὴ ἐδαφικὴ περιοχὴ ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται αἱ ἐγκαταστάσεις. Δὲν θὰ ὑπάρχη δυνατότητες ἐπεκτάσεως οὔτε δι' ἀγορὰς παρακειμένων κτημάτων, οὔτε ἄλλως. Οὐδὲν κυριαρχικὸν δικαίωμα παρεχωρήθη εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἐπὶ τῶν συγκοινωνικῶν ἀρτηριῶν μεταξὺ τῶν δύο βάσεων".

Ἐάν το σημεῖωμα τοῦ Μητροπολίτου ἀντιπροσώπευε τότε ἤτοι τὴν στιγμὴν τῆς υπογραφῆς τῶν συμφωνιῶν, τὴν ἐλληνικὴν "γραμμὴν"- ὡς οὗτος μου καθίστα βαρδύτερον γνωστὸν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ παρουσία καὶ τοῦ ἱεροδιακόνου Ἀνθίμου Κυριακίδη ἐκ Κυπρου, εἰπὼν εἰς ἐμὲ χαρακτηριστικῶς: "Αὐτὰ ἔλεγαν καὶ εἰς

εμένα να σας γράψω και αυτά σας έγραψα- τότε καθίσταται αμέσως καταφανής η έκτασις της πραγματοποιηθείσης έκτοτε υποχώρησης.

Οχι μόνον κυριαρχικά δικαιώματα παρεχωρήθησαν επί συγκοινωνιακών αρτηριών αλλά το κατά πολύ κυριώτερον, η έκτασις των αγγλικών βάσεων είναι σήμερον τετραπλασία και πενταπλασία εκείνης, την οποίαν κατελάμβανον τότε και η οποία συμφώνως προς το σημείωμα του Μητροπολίτου δεν θα επεξετείνετο.

Το σημείωμα του Μητρολίτου Κιτίου έφερεν ημερομηνίαν **21**ην Φεβρουαρίου.

Την **25**ην του αυτού μηνός επληροφορούμην διά δηλώσεων του Κυβερνήτου της Νήσου, προς τον τύπον, ότι πλην των στρατιωτικών βάσεων Δεκελείας και Επισκοπής, αι εν τη Νησω βρετανικαί βάσεις θα περιλαμβάνουν και άλλους χώρους.

Εζήτησα αμέσως και εγγράφως διευκρινήσεις από τον Γενικόν Πρόξενον της Ελλάδος εις Λευκωσίαν κ. Φρυδάν, ο οποίος μου απήντησε τα εξής: " Δεσμεύσεις προς το θέμα των αγγλικών βάσεων, δεν γνωρίζω τα πρακτικά των διαπραγματεύσεων".

Ως προσωπικήν του δε γνώμην, μου διειτύπωσε την άποψιν ότι "είναι δύσκολον να εγκατασταθή ο αγγλικός στρατός εν Κύπρω εις ολόκληρον το νησί".

Ούτω είχαν τα πραγματα- με ένα σημείωμα του Μητροπολίτου Κιτίου που διεψεύδετο υπό των δηλώσεων του Κυβερνήτου και με την άγνοιαν την οποίαν εδήλωσεν ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας- όταν μετά την επιστροφήν μου εις τας Αθήνας επληροφορήθην δύο νέα στοιχεία: Από τα δημοσιεύματα του τύπου εις τον χώρο των βάσεων, περιλαμβάνοντο χωρία με συνολικόν πληθυσμόν **16.000** από δε το στόμα του κ. Υπουργού των Εξωτερικών, ότι επί του θέματος τούτου υπηρχαν προφορικές δεσμεύσεις.

Η ελληνική Κυβέρνησις κατέβαλε τότε προσπάθειάς διά να πεισθώ όπως αλλάξω γνώμην, αλλά παρέμεινα μέχρι τέλους ανένδοτος εις την υποστήριξιν της θέσεως που είχε χαραχθή εις το

σημείωμα του Μητροπολίτου Κιτίου.

Αποτέλεσμα της επιμονής μου εκείνης, αλλά και της αγανακτήσεως μου δι'όσα είχαν συμβή κλι δι' όσα σχεδιάζοντο υπήρξεν η ρήξις μου με την ελληνικήν Κυβέρνησιν.

Όταν τον Ιανουάριον του 1960 ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος μετέβαινεν εις Λονδίνον διά σύσκεψιν μετά των υπουργών των Εξωτερικών Ελλάδος, Αγγλίας, Τουρκίας και του Κουτσιούκ, προς άρσιν των υφισταμένων διαφορών κατά την διέλευσιν του εκ του αεροδρομίου του ελληνικού μου διαβίβασε, μέσω του κ. Σάββα Λοϊζίδη, ότι εις το Λονδίνον θα επέμεινεν επί των απόψεων μου, όσον αφορά τας βάσεις.

Επιστρέφων δε εκ της διασκέψεως μου διεβίβασε μέσω του κ. Κρανιδιώτη ότι δεν υπέκυψεν εις τας αξιώσεις της Βρετανικής Κυβερνήσεως και ότι προετίθετο να εμμείνη επί της απόψεως μου ως προς τας βάσεις.

Την καλύτεραν όμως απόδειξιν της γενομένης υποχωρήσεως την παρέχει κατά τρόπον σαφέστατον το πρωτόκολλον Ρόδου μετά τας συνομιλίας που είχα εκεί μετά του Αχιεπισκόπου Μακαρίου. Κατά τας συνομιλίας μας εκείνας, ο Αρχιεπίσκοπος μου ανέφερεν, ως ως αναγράφεται και εις το πρωτόκολλον "ότι οι Βρετανοί δυνάμεις της συμφωνίας περί παροχής διευκολύνων, εζήτησαν δέκα σημεία εγκατεσπαρμένα εις την νήσον, όπου διετήρουν στρατιωτικές εγκαταστάσεις".

Περί δέκα σημείων γίνεται λόγος από τον Αρχιεπίσκοπον κατά τας συνομιλίας της Ρόδου. Σαράντα δύο είναι τα σημεία που αναγράφονται επί του επισήμου βρετανικού χάρτου. Μεταξύ των δύο αυτών αριθμών υπάρχει μια διαφορά- και αυτή ακριβώς είναι η έκτασις υποχωρήσεων εις τας οποίας δεσμεύσεις, φοβάμαι και η επιθυμία πάση θυσία εφαρμογής των συμφωνιών, οδήγησαν την ελληνικήν πλευράν κατά τας διαπραγματεύσεις διά την εφαρμογήν των συμφωνιών της Ζυρίχης και του Λονδίνου.

Δυστυχώς όμως, οι βάσεις δεν αποτελούν παρά την μίαν όψιν των υποχωρήσεων αυτών".